

Coimisiún na Scrúduithe Stáit

SCRÚDÚ AN TEASTAIS SHÓISEARAIGH, 2013

SEAN-GHRÉIGIS — GNÁTHLEIBHÉAL

(400 marc)

DÉARDAOIN, 20 MEITHEAMH — TRÁTHNÓNA 1.30 – 4.00

1.

[50]

A. Cuir Gaeilge air seo: (40)

Ἡ Ἀφροδίτη, Διὸς καὶ Διώνης θυγάτηρ, θεὸς ἦν τοῦ ἔρωτος. Ἡσίοδος δὲ ὁ ποιητὴς λέγει ὅτι ἀπ' ἀφροῦ τῆς θαλάττης ἐγένετο, καὶ ἐπὶ τὴν Κύπρον — φιλτάτη δὲ ἡ νῆσος τῇ θεῶ — ὑπὸ τῶν κυμάτων ἠνέχθη. ἐρώσα δὲ καλοῦ νεανίου, τοῦ Ἀδώνιδος, ἀποθανόντος ὑπὸ κάπρου ἐκείνου, βαρέως ἔφερον. καὶ μὴν πρὸς Ἥραν καὶ Ἀθηναῖαν ἤρισεν ἡ Ἀφροδίτη περὶ τοῦ κάλλους· ἔκρινε δὲ Πάρις, Πριάμου υἱός, ὃς τὸ μῆλον Ἀφροδίτῃ ἔνειμεν.

GREEK THROUGH READING

B. Freagair ceann *amháin* de na ceisteanna seo a leanas: (10)

- (i) Cén luach saothair a thug Afraidíté do Pháras agus cén toradh a bhí air?
- (ii) Scríobh nóta gearr ar Aitéiné *nó* ar Héire.

2.

[50]

A. Cuir Gaeilge air seo: (40)

Δεύτερος — ὡς ἔπος εἰπεῖν — Ἡρακλῆς ἦν ὁ Θησεύς· καὶ γὰρ οὗτος γίγαντας καὶ ἄλλα θηρία διέφθειρε, σφόδρα ἰσχυρὸς ὤν. πατὴρ δὲ Θησεῶς Αἰγεύς, τῶν Ἀθηναίων βασιλεὺς. ἄθλους δ' ὑπέμεινεν ἔξ ὁ Θησεύς, ἀκίνδυνον ποιῶν τὴν ἀπ' Ἴσθμοῦ πρὸς Ἀθήνας ὁδόν. πρὸς δὲ τὰς Ἀμαζόνας πολεμῶν, Ἴππολύτην τὴν Ἀμαζόνων βασίλισσαν ἔγημε. καὶ μὴν μετὰ τοῦ φίλου Περιθόου εἰς Αἴδου κατῆλθεν, ὡς Περσεφόνην ἀρπάσων.

GREEK THROUGH READING

B. Freagair ceann *amháin* de na ceisteanna seo a leanas: (10)

- (i) Inis go hachomair scéal ar bith eile atá ar eolas agat faoi Théiséas.
- (ii) Scríobh nóta gearr ar Aegeus *nó* ar Pheirséifiné.

3. Cuir Gaeilge air seo:

[80]

(Buaileann Sócratéis agus Alcaibiaidéas le roinnt mairnéalach atá ar a mbealach go dtí an Piréas, cuan na hAithne.)

ὁ οὖν Σωκράτης καὶ ὁ Ἀλκιβιάδης τῇ ἀγορᾷ προσχωροῦσιν. οἱ δ' ἠδέως καὶ βραδέως βαίνουσιν. ὁ γὰρ Σωκράτης ἐστὶ διδάσκαλος καὶ φιλεῖ βαίνειν τε καὶ λέγειν. ὁ δ' Ἀλκιβιάδης ἀκούειν τοῦ Σωκράτους φιλεῖ· οἱ δὲ λέγουσι περὶ τῆς πόλεως καὶ περὶ τοῦ πολέμου.

ἐνταῦθα δὴ τοὺς ναύτας βλέπουσιν. ὁ δ' Ἀλκιβιάδης καὶ ὁ Σωκράτης, “χαίρετε, ὦ ἀνδρεῖοι ναῦται,” φασὶ καὶ ἐρωτῶσι, “ποῖ βαδίζετε;” οἱ δὲ ναῦται λέγουσι, “τῷ Πειραιεῖ προσχωροῦμεν· νῦν γὰρ πόλεμος ἐστὶ, καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι Ἀθήναζε προσχωροῦσιν.”

ἠδέως: go sona. διδάσκαλος: múinteoir περί (+ Tuiseal Ginideach): faoi, a bhaineann le. ἐρωτάω: Iarraim. ποῖ: go dtí áit. πόλεμος: cogadh Λακεδαιμόνιος: Spartach.

4. Léigh an sliocht seo a leanas agus ansin freagair sé cinn ar bith de na ceistanna ina dhiaidh:

[80]

(Seo é am na scéalaíochta. Tá argóint idir Pilib agus Melissa faoin téama.)

ὁ μὲν οὖν Φίλιππος καὶ ἡ Μέλιττα μῦθον ἀπὸ τῆς Μυρρίνης ἀκούειν ἐθέλουσιν. ἡ δὲ μήτηρ λέγει· “τί δέ; ποῖον μῦθον ἐθέλετε ἀκούειν;” ὁ δὲ Φίλιππος· “ἐγὼ μὲν μῦθον περὶ δεινοῦ καὶ μεγάλου θηρίου ἀκούειν ἐθέλω.” ἡ δὲ Μέλιττα· “ἐγὼ δὲ μῦθον περὶ καλῆς κόρης ἀκούειν ἐθέλω.”

ἡ δὲ μήτηρ λέγει· “μὴ βοᾶτε, ὦ παῖδες· ὁ γὰρ πατὴρ καθεύδει. δεῦρο δὲ ἔλθετε καὶ καθίζετε· ἐγὼ μὲν γὰρ ὑμῖν καλὸν μῦθον λέγειν μέλλω· ἐν δὲ τῷ μύθῳ καλὴ γυνὴ ἔνεστι, καὶ ἀνδρεῖος ἀνὴρ καὶ θηρίον μέγα καὶ δεινόν. μὴ οὖν θορυβεῖτε ἀλλὰ ἀκούετε.”

ποῖος: cén cineál? περί (+ Tuiseal Ginideach): faoi, a bhaineann le. θηρίον: beithíoch. μέλλω: Táim ar tí. θορυβέω: Déanaim torann.

- (a) Céard ba mhaith le Pilib agus Melissa a chloisteáil?
- (b) Cén cineál scéil ba mhaith le Pilib a chloisteáil?
- (c) Cén cineál scéil ba mhaith le Melissa a chloisteáil?
- (d) Cén fáth a ndeir an mháthair leis na páistí gan a bheith ag béicíl?
- (e) Cad a insíonn sí dóibh a dhéanamh ansin?
- (f) Ainmnigh dhá rud a deir Myrrhine a bheidh sa scéal.
- (g) Scríobh An Tuiseal Ginideach, Uimhir Uatha, de dhá ceann de na hainmfhocail seo a leanas:

Φίλιππος, μήτηρ, κόρη, θηρίον.

- (h) Is ó fhocal Gréigise a thagann an focal Béarla *acoustics*. Cad é an focal sin, agus cad a chiallaíonn an focal Gréigise?

5. Cuir Gréigis orthu seo: [80]
- (a) Siúlann an sclábhaí maith go tapa go dtí an teach álainn. (16)
 - (b) “Tar anseo, a sclábhaí, agus iompair an céachta go dtí an gort!” (16)
 - (c) Treoraíonn an mháthair a páistí abhaile ón tobar. (16)
 - (d) Iompraíonn an feirmeoir an céachta agus tiomáineann an sclábhaí na daimh. (16)
 - (e) Nuair a fheiceann an mac tíre an madra, ritheann sé amach as an ngort. (16)

6. Freagair *ceann amháin* díobh seo a leanas: [30]
- (a) Tabhair breac-chuntas ar chath Mharatóin. Ná déan dearmad a lua i do fhreagra cé a throid sa chath, cén uair a troideadh é, conas mar a bhí an cath agus cé aige a raibh an bua.
 - (b) Scríobh cuntas ar ghníomhréim Leonadas *nó* ar ghníomhréim Cimon.

7. Freagair *ceann amháin* díobh seo a leanas: [30]
- (a) Ainmnigh *trí cinn ar bith* de na déithe nó na bandéithe seo a leanas:
 - (i) Ba é athair na ndéithe é agus d’iompair sé caor thine.
 - (ii) Ba é dia na farraige é.
 - (iii) Mhúin sí do na daoine conas an t-arbhar a shaothrú.
 - (iv) Ba í bandia na boghdóireachta í.

Scríobh alt gearr ar *cheann amháin ar bith* de na déithe nó na bandéithe a d’ainmnigh tú.

- (b) Tabhair breac-chuntas ar shaol feirmeora san Aithin.